

KULTUR

Nye bøker

SJELDEN SKJØNNHET

Roman

- **Rune Christiansen:**
- Ensomheten i Lydia Ernemans liv
- 252 sider
- Oktober
- **En oppvisning i skrivekunst og modent liv.**

Rune Christiansen

Ensomheten i Lydia Ernemans liv

«En roman som er en oppvisning i skrivekunst og modent liv. Rune Christiansen er en av de beste forfattere i Norge. Han har skrevet en rekke romaner som er både spennende og hjertelige. Denne boken er en av de beste han har skrevet. Den handler om en kvinne som er ensom og som prøver å finne seg selv i et liv som er fullt av problemer. Det er en fantastisk historie som vil gi deg mye å tenke på.

Man kunne komme på den tanken at folk ikke frykter noe mer enn stillhet og alenhet: Så derfor lar vi oss omgi og overskyllende av musikk i offentlige rom, på fortau og kafeer, i butikker, på firmatelefonen hvis vi ikke øyeblikkelig får snakke med et menneske, og i heimen, privat. Derfor står de såkalte sosiale mediene, som i sms, twitter og facebook, uopphørlig tilkoplede: Ingenting er så truende som ensomhet og stillhet.

Man kunne derfor også tenke seg at romantittelen «Ensomheten i Lydia Ernemans liv» bare vil virke salgsmotiverende på de som har det best når de har det vondt. Men ikke siden den er skrevet av Rune Christiansen (1963, debut 1986). For dette er bok av sjelden skjønnhet om et menneske som er ett med sin egen virksomhet, sitt arbeid, sitt hus og sin hage, kolleger, klienter og pasienter, enten de er dyr eller mennesker. Ensomheten hennes er av en annen kvalitet.

Lydia er svensk dyrlege. Hun vokser opp på et småbruk i Jämtland mellom strev- og nøysomme foreldre som også sparer på synlig ømhet, åpenhet og kjærtegn. Sammen med farens ønsker for henne velger hun foreldrenes livsform og småbruket bort, studerer til veterinær, og etter noen jobber i Sverige søker hun seg til en klinikkpraksis i Norge, ikke så langt fra Oslo.

Hun er et harmonisk menneske, praktisk, tilfreds. Både som student og yrkesutøver fyller faget, dyrene, naturen dagene og nettene hennes. Hun er verken usosial eller mennesky; og alt annet enn asosial. Hun har bestandig vært fylt av sin gjerning. De forholdene hun har hatt til menn, har ikke etterlatt sårende savn i henne. Så når skuespilleren Edvin på sitt våre vis nærmer seg henne, blir det dem.

Mer skal ikke fortelles, annet enn å meddele at «Ensomheten i Lydia Ernemans liv» sann sett ikke handler om ensomheten, men viser den trygge selvstendigheten til et helt og harmonisk menneske i fred med seg selv og all skapningen, i sitt omsorgsyrke, der hun helbreder, lindrer, avliver, i en vakker, en skjønn og bevegende roman til å lese i uforstyrret stillhet.

«Ensomheten i Lydia Ernemans liv» kan hensette leseren i et dobbelt velbefinnende. For det første med det velbehaget stilistisk mesterskap gir. Språket er enkelt, smidig, klart, men også metaforisk og spenstig. Og ettersom dikteknsten ikke minst lever på tidligere litteratur, vet den teknisk briljante Rune Christiansen å sitere eller parfrasere andre forfatters vers og prosa.

For det andre med det velbehag og den fortrøstning meningsinnholdet i teksten formidler i sin skildring av Lydias eget meningsfylte liv mens det leves.

JAN ASKELUND

Ida Løkås har tilbrakt mye ungdomstid i et busskur på Hundvåg. Hun får skryt for sin nye ungdomsroman fra dette landskapet.

FOTO: JON INGEMUNDSEN

Ungdomsbook for mange aldre

Med ungdomsromanen og konkurransevinneren «Det fine som flyter forbi» hadde Ida Løkås (f. 1985) for to år siden en hyggelig debut. «Pappa er et postkort» er bedre.

Mens debutromanen handler om hvordan en sommer artet seg for den fjortenårige jeg-fortelleren Jamie blant underklasse mennesker i et nedslitt trygdeboligmiljø i London (en by Løkås har bodd i), er handlingen nå lagt til en sommer i et heller trygt og solid middelklassmiljø i Stavanger (den byen Løkås vokste opp, og nå bor i). Denne gangen er jeg-fortelleren ei jente, Una, som nettopp har fylt 16.

Som lesere og forfattere alle har sin alder, har bøker det også. Alle kan ikke lese alt med særlig utbytte, og alt forblir ikke like lesverdige over tid. Med sin biologiske alder lever leserne i sin egen nåtid, så fordi både samfunnsforholdene, litteraturen og skoleungdommers kår og fokus forandrer seg, eigner f.eks. ikke Garborgs «Bondestudentar» fra 1883 seg lenger til innføring i romanskrippingens verden og menneskenes samfunn.

Roman

- **Ida Løkås:**
- Pappa er et postkort
- 174 sider
- Schibsted
- **På sporet etter pappa og kjærligheten mellom Hund- og Hillevåg.**

Men det kunne «Pappa er et postkort» tenkes å gjøre. Den tar fatt der Una for første gang ikke har fått et postkort til fødselsdagen fra en pappa hun aldri har sett og ikke vet hvem er. I år – som i bokens fortalte tid er sommeren 2014 – lå det ikke noe kort i postkassen til dagen. Hun fyller 16, skal ta fatt på videregående skole, og går spent og venter på opptaksbrev og mulig audition for opptak på dramalinje.

Det er vel påfallende kunstig at hun ikke har bekymret seg særlig om eget opphav og identitet før akkurat nå, men hvis man går med på at det manglende fødselsdagskortet gjør nytten som trigger for jakten på pappa, så stemmer resten av fortellingen bra: Fra hun våkner en morgen etter å ha drukket kvelden før, alene i huset (fordi skuespillermoren er på turné) med 19-årige, skjønn Leo i huset (som hun stormfor elsker seg i, men som gjennom hele boken holder en distanse til henne hun ikke forstår, og som leseren også kan tilgis for å misforstå).

Sammen forsøker de å oppspore faren, langs sidespor og

forstillinger, og med Unas besøk hos en mormor på pleieheimen, som glir ut og inn av senilitetens skjiftende bevissthets-tilstander.

Kort sagt: Intrigen er bygget omkring tre altoverskyggende spørsmål i Unas liv: Finner jeg pappa – og sammen med ham min egen identitet? Finner jeg inn til Leo – og, sammen med ham, kjærligheten? Kommer jeg inn på den skolen og linjen jeg vil – og slik stake en viktig kurs i mitt liv?

Ad omveier kommer vi alle, Una, leseren og forfatteren selv, vel i mål. «Pappa er et postkort» er artig tenkt og veldreid utført. For lokale lesere har den gjenkjenningsbonuser ved å bli tatt rundt fra Hundvåg til Hillevåg, til Breiavatnet og Kongsgård, forbi brukthandelen i Pedersgård, til Bøker og Børst, Engøy og Vågen vgs, Lundsneset og Engøy.

«Voksenromaner» kan nok inniblant være utilgjengelige for mang en ungdom, men kvalitetsbarne- og ungdomsromaner er god lesning for alle. «Pappa er et postkort» er en slik ungdomsroman.

JAN ASKELUND